

V L I R *Vlaamse
Interuniversitaire Raad*

Jaarverslag 2017

Inleiding

De Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) is opgericht in 1976 en fungeert als overlegplatform van de Vlaamse universiteiten. Om de dialoog met de overheid te faciliteren en om projecten te realiseren is discussie, debat en afstemming noodzakelijk. Hiervoor zijn werkgroepen en commissies actief. Deze overlegplatformen buigen zich over specifieke thema's binnen de beleidsdomeinen: Onderwijs en Kwaliteitszorg, Onderzoek en Innovatie, Beheer en Administratie, Diversiteit en Sociaal Beleid, Internationalisering, Ontwikkelingssamenwerking.

Voorliggend verslag bevat een oplistings van de VLIR-activiteiten en werkzaamheden in 2017. De lijst is niet exhaustief. Bij de redactie van het verslag is ervoor gekozen om per beleidsdomein enkele opvallende projecten, projectresultaten en dossiers te noemen.

In **2017** wordt de deelname aan een ijkingsstoets decretaal vastgelegd en wordt een voorstel van decreet voor de hervorming van de lerarenopleiding principieel goedgekeurd. De Vlaamse rectoren nemen deel aan de staatsbezoeken naar Denemarken en India. Om aan te sluiten bij de hervormingen die door de federale overheid binnen het departement Ontwikkelingssamenwerking worden geïmplementeerd, worden bij het secretariaat Universitaire Ontwikkelingssamenwerking (VLIR-UOS) enkele veranderingen doorgevoerd. VLIR publiceert: het Witboek

Research Data Management, de brochure met richtlijnen over dual use en misuse van onderzoek, de Personeelsstatistieken 2017 en, i.s.m. VLHORA, het Charter grensoverschrijdend gedrag. Op vraag van VLIR wordt een impactstudie uitgevoerd. De resultaten van de studie zijn gebundeld in het rapport: *The Economic Contribution of the Flemish Universities*. Eén van de opvallende conclusies van deze studie is: de investering van 1 euro in de Vlaamse universiteiten levert voor de Vlaamse economie een return op van minstens 6 euro.

Tijdens de academische zitting waarbij de impactstudie wordt voorgesteld, neemt VLIR afscheid van prof. Rosette S'Jegers. Zij stond als secretaris-generaal negen jaar aan het hoofd van het VLIR-secretariaat. Topics en resultaten van de werking van VLIR uit die periode benoemen doet geen recht aan de gedrevenheid waarmee Rosette het secretariaat heeft geleid. Toch noemen wij graag drie projecten waar zij van zeer nabij bij betrokken was, omdat het ankerpunten zijn geworden in de geschiedenis van VLIR: de oprichting van de Vlaamse Universiteiten- en Hogescholenraad (VLUHR), de organisatie van het event *Universiteiten denken en doen* waarbij de kruisbestuiving tussen onderzoek, onderneming en beleid werd verkend en, de viering van 40 jaar VLIR. Wij danken Rosette voor haar visie en inzicht en bouwen graag verder op datgene wat werd gerealiseerd.

VLIR zal in **2018** op de ingeslagen weg verder werken. Dat zal onder andere gebeuren door de continuerende betrokkenheid en het engagement van de werkgroepen en commissies, en de organisatie van overleg- en discussiefora in de vorm van Lerende Netwerken.

Herman Van Goethem,
rector Universiteit Antwerpen, voorzitter VLIR

Koen Verlaeckt,
secretaris-generaal VLIR

Inhoud

I Onderwijs en kwaliteitszorg p. 4

Overgang van secundair naar hoger onderwijs

Educatieve master

Een nieuw kwaliteitszorgsysteem voor de universiteiten

II Onderzoek en innovatie p. 7

Witboek Research Data Management

EWI-evaluaties BOF, OJO en VABB-SHW

Brochure met richtlijnen over dual use en misuse van onderzoek

III Beheer en administratie p. 10

Impactstudie Vlaamse universiteiten

IV Diversiteit en sociaal beleid p. 12

Registratie kansengroepen

Charter grensoverschrijdend gedrag

V Internationalisering p. 14

Staatsbezoek aan Denemarken

Staatsbezoek aan India

Brexit

VI Universitaire ontwikkelingssamenwerking p. 16

VII Financieel p. 20

Jaarrekening 2017

Begroting 2018

VIII Samenstelling VLIR-raad van bestuur en bureau der rectoren p. 22

IX VLIR-werkgroepen p. 23

X Personeel VLIR p. 24

A photograph of a student with long dark hair and glasses, wearing a dark sweater, sitting at a desk in a lecture hall. The student is looking down at a book or paper on the desk. The background shows rows of white plastic chairs in a lecture hall, slightly out of focus. The lighting is soft and even.

I

*Onderwijs
en kwaliteitszorg*

1. Overgang van secundair naar hoger onderwijs

In het kader van de overgang tussen het secundair en het hoger onderwijs is VLIR actief op meerdere terreinen. Zo worden binnen Columbus, de oriëntatieproef in het secundair onderwijs, de werkzaamheden, gericht op een betere oriëntering van studiekeuzers, van nabij opgevolgd. Naast de invoering van een algemene oriënteringsproef wenst de minister de stap van het secundair naar het hoger onderwijs in tweede instantie te faciliteren door in te zetten op de verplichte deelname aan ijkingsstoetsen in het domein van de STEM-opleidingen (*Science, Technology, Engineering, Mathematics*).

Toekomstige studenten hebben reeds de mogelijkheid om op het einde van het secundair onderwijs deel te nemen aan verschillende ijkingsstoetsen die peilen naar voldoende wiskundige voorkennis en vaardigheden. Door deelname aan deze toetsen krijgen de studenten informatie met betrekking tot de verwachte voorkennis, wordt feedback gegeven en, worden mogelijkheden tot remediëring aangeboden. Door de VLIR-Centrale Ijkingstoetscommissie en de VLIR-werkgroep Onderwijs wordt het debat gevoerd over de invoering van verplichte toetsen als een inschrijvingsvoorwaarde en, wordt input gegeven met betrekking tot decretale verankering. De verplichte deelname aan een ijkingsstoets voor inschrijving in een bepaalde bachelor wordt eind 2017 decretaal vastgelegd in een verzameldecreet Hoger Onderwijs. In uitvoering van dat decreet wordt vervolgens, na consultatie van de bevoegde VLIR-werkgroepen en akkoord van de VLIR-raad van bestuur, via besluit vastgelegd dat toekomstige studenten die willen inschrijven in de bachelors Burgerlijk Ingenieur en Burgerlijk Ingenieur-architect in het academiejaar 2018-2019 deelgenomen dienen te hebben aan een ijkingsstoets. Op die manier kunnen alle potentiële studenten van die opleidingen nog vóór de start aanspraak maken op een traject van begeleiding en remediëring.

Daarnaast wordt er, in de context van de door de minister toegekende projectsubsidie, verder gewerkt aan: het optimaliseren van de validiteit en betrouwbaarheid van de bestaande ijkingsstoetsen, het vernalgemeunen van deelname en, het uitbreiden naar nieuwe opleidingen zoals Diergeneeskunde.

2. Educatieve master

Teneinde een afdoend antwoord te bieden aan de tanende populariteit van het lerarenberoep en gelet op de maatschappelijke vraag naar sterke leraren voor een excellent onderwijs, wordt in juni 2017 een voorstel van decreet voor de hervorming van de lerarenopleiding principieel goedgekeurd. Kernpunten van de hervorming zijn: de inschaling van de lerarenopleiding op niveau 6 en 7 van de Vlaamse kwalificatiestructuur en, de toekenning van de onderwijsbevoegdheid aan de hogescholen en universiteiten en niet langer aan de Centra voor Volwassenenonderwijs. Conform de inschaling op niveau 7 zullen er tien educatieve masters voor de leraar secundair onderwijs worden voorzien. Het decretale werk wordt voorbereid via adviesnota's van overheidswerkgroepen, met input van VLIR-vertegenwoordiging, en in de VLIR-werkgroepen Onderwijs en Lerarenopleiding.

In 2017 wordt in de schoot van de bevoegde werkgroepen het debat gevoerd over de specificiteit van de nieuwe opleidingen ten aanzien van andere lerarenopleidingen. Centrale gedachte hierbij is dat de educatieve masters focussen op een brede educatieve vorming, gebaseerd op de integratie van leraarschap en de domeinspecifieke component, met het oog op een optimale inzetbaarheid in het hoger secundair onderwijs, conform de doelgroepspecificiteit en de eindtermen van het secundair onderwijs. Het onderzoekend leren in teamverband en het aanwenden van onderzoeksuitkomsten in praktijksituaties zijn, zowel in de educatieve master als in het traject voor zij-instromers, typische kenmerken op niveau 7. Met het oog op het realiseren van een kwaliteitsvolle en versterkte lerarenopleiding wordt eind 2017 een beheersovereenkomst afgesloten met de overheid, en wordt een projectgroep opgericht. In de projectgroep zijn alle Vlaamse universiteiten vertegenwoordigd.

3. Een nieuw kwaliteitszorgsysteem voor de universiteiten

In 2017 wordt de eerste ronde instellingsreviews waar alle universiteiten aan participeerden, afgerond met de publicatie van de evaluatie- en adviesrapporten van de reviewcommissies. Deze rapporten, de ervaringen met de instellingsreviews en het Vlaamse kwaliteitszorgstelsel, en een decretale evaluatie waaraan de universiteiten participeerden, leggen de basis van een nieuw kwaliteitszorgstelsel.

Het nieuwe stelsel vormt een geïntegreerd systeem voor externe kwaliteitszorg dat uit vier onderdelen bestaat, waaronder de instellingsreview die de kwaliteit van het onderwijsbeleid van een universiteit of hogeschool toetst en de beoordeling van de wijze waarop universiteiten en hogescholen instaan voor de kwaliteit van hun opleidingen (de *eigen regie*).

VLIR volgt de vormgeving en de decretale verankering van dit nieuwe stelsel van nabij op binnen zijn werkgroepen en bestuur en neemt deel aan het Klankbordoverleg, het overlegplatform tussen de universiteiten, hogescholen, studenten, NVAO (Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie) en de Vlaamse overheid. VLIR pleit bij de besprekingen voor een zo eenvoudig en helder mogelijk systeem; voor beheersing van de planlast; en het behoud van ruimte voor de invulling van de *eigen regie* in het kader van een instellingseigen onderwijsbeleid.

In 2018 zullen de universiteiten zich in de VLIR-werkgroepen Onderwijs en Kwaliteitszorg en via het Klankbordoverleg buigen over de concrete uitwerking van het decreet en de inhoud van de nieuwe beoordelingskaders.

VOOR MEER INFORMATIE _____

Zie het jaarverslag 2017 van de Vlaamse Universiteiten- en Hogescholenraad (VLUHR).

Dat verslag kan worden geraadpleegd op de website van VLUHR:

■ <http://vluhr.be/media/docs/VLUHR-jaarverslag%202017.pdf>

The background features several faint, white chemical structures. On the left, there is a complex organic molecule with a ring system and various substituents, including a methyl group (CH₃) and a nitrogen-containing group (N(C)). Below it, another structure shows a nitrogen atom bonded to a hydrogen atom and a methyl group, with a negative charge indicated by a minus sign. The overall aesthetic is scientific and modern, with a gradient background transitioning from light to dark blue.

II

*Onderzoek
en innovatie*

1. Witboek Research Data Management (RDM)

Het duurzaam en betrouwbaar bewaren van onderzoeksdata wordt steeds belangrijker. Daarnaast wordt, onder meer onder impuls van de Europese Commissie, steeds meer gestreefd naar *Open Science*: het beschikbaar maken van onderzoeksresultaten en data aan derden. Dit vertaalt zich onder meer in de vereisten die onderzoeksfinancierders (zowel nationaal, Europees als internationaal) stellen aan onderzoekers. Van hen wordt steeds vaker verwacht dat ze voorafgaand aan het onderzoek een *Research Data Management Plan* opstellen en dat ze achteraf, na beëindiging van het onderzoek, de ingezamelde of geproduceerde data publiek beschikbaar maken. Daarnaast ging verschillende nieuwe wetgeving in voege die zorgvuldig beheer van data centraal stelt: AVG (Algemene Verordening Gegevensverwerking), Nagoya Protocol, Dual Use, ...

8

Dit alles plaatst de universiteiten voor grote, nieuwe uitdagingen. De omvangrijke hoeveelheden te beheren data creëren in eerste instantie noden aan nieuwe opslaginfrastructuur en aan software om de data toegankelijk te maken. Daarnaast bestaat er een groeiende behoefte aan omkaderend personeel, met name specialisten in IT, datawetenschappers en zogenaamde *data stewards* die onderzoekers kunnen ondersteunen in het hele RDM-verhaal.

De VLIR-werkgroep Research Data Management & Open Science (RDM & OS) stelt in 2017 een witboek op dat de genoemde evoluties en uitdagingen in meer detail toelicht. Het witboek is in eerste instantie gericht naar de Vlaamse overheid en formuleert een aantal beleidsaanbevelingen.

De universiteiten hebben, op eigen kracht, de afgelopen jaren al veel gerealiseerd, maar menen dat er nu bijkomende overheidsinvesteringen nodig zijn, met name in infrastructuur en data-specialisten.

Het witboek wordt bezorgd aan het kabinet van minister Muylers, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, en wordt toegelicht tijdens de EWI Focus van 8 november 2017 over *Open Science*. De conclusies van het witboek worden ook besproken met de SOC's (Strategische Onderzoekscentra), met wie de werkgroep RDM & OS geregeld overlegt.

2. *EWI-evaluaties BOF, OJO en VABB-SHW*

In 2017 organiseert het departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) verschillende evaluaties in het beleidsdomein Wetenschap & Innovatie waar de VLIR aan bijdraagt. Het betreft met name de evaluaties van: de Bijzondere Onderzoeksfonds (BOF), het besluit van de Vlaamse regering betreffende de Omkadering van Jonge Onderzoekers (OJO), het Vlaams Academisch Bibliografisch Bestand Sociale en Humane Wetenschappen (VABB-SHW).

In het kader van deze drie evaluaties dient telkens ook een zelfevaluatie opgesteld te worden, bestaande uit een ex-postluik (terugblik) en een ex-anteluid (vooruitblik). Deze zelfevaluaties worden voorbereid in respectievelijk de VLIR-werkgroep Onderzoek, de VLIR-werkgroep Doctoral Schools en door het Gezaghebbende Panel, dat eveneens

administratief ondersteund wordt door VLIR. Naast zelfevaluaties per universiteit (evaluaties BOF en OJO), worden gezamenlijk ook overkoepelende zelfevaluaties opgesteld. In het bijzonder wat deze laatste betreft, is de samenwerking en afstemming binnen de werkgroepen belangrijk.

Het redigeren van deze zelfevaluaties is een goede gelegenheid om samen na te denken over wat tot nog toe al gerealiseerd werd en welke strategieën en objectieven voor de toekomst kunnen worden vooropgesteld.

In het kader van de evaluaties vinden ook verschillende interviews plaats waaronder met vertegenwoordigers van VLIR.

De resultaten van de evaluaties zullen wellicht in de loop van 2018 worden bekendgemaakt.

3. *Brochure met richtlijnen over dual use en misuse van onderzoek*

Bij bepaalde vormen van onderzoek bestaat een risico dat de resultaten niet enkel ten goede worden aangewend (voor academische of civiele doeleinden), maar dat ze daarnaast, wanneer ze in de verkeerde handen terecht komen, ook gebruikt, of eerder misbruikt worden voor militaire, criminele of terroristische doeleinden. Men spreekt hierbij van het risico op *dual use* van onderzoek. Op Europees niveau werd wetgeving uitgewerkt die dit risico zoveel mogelijk tracht in te perken. Zo is er een zorgvuldige screeningsprocedure, o.a. wat betreft het land van bestemming, en is de export van bepaalde items onderhevig aan een vergunningsplicht.

Binnen de VLIR ad hoc werkgroep Dual Use hebben de Vlaamse universiteiten, in samenwerking met de onderzoeksinstituten imec en VIB, een brochure uitgewerkt die onderzoekers rond deze materie wil sensibiliseren en hen wegwijs wil maken in de vrij complexe Europese wetgeving en verplichtingen. De brochure bevat concrete richtlijnen die onderzoekers moet helpen bepalen of de dual use-wetgeving op hun

onderzoek van toepassing is en zo ja, welke stappen ze dienen te ondernemen.

Het opstellen van de brochure gebeurt in nauw overleg met de dienst Controle Strategische Goederen van het departement Buitenlandse Zaken. Deze dienst waakt over de implementatie van de Europese dual use-wetgeving in Vlaanderen en voert de nodige controles uit.

De brochure is beschikbaar in het Nederlands en in het Engels, en kan worden geraadpleegd via de website van VLIR:

■ www.vlir.be

III

*Beheer
en administratie*

Impactstudie Vlaamse universiteiten

In tijden waarin publieke middelen schaars zijn, wordt het aantonen van goed beheer van middelen en het bewijzen van impact meer en meer de standaard. De publieke opinie vraagt een verantwoording van de besteding van de middelen en, keuzes dienen gemaakt te worden bij het investeren van publieke middelen. Zelfs universiteiten, waarvan het onomstreden is dat zij een positieve impact hebben op de maatschappij waarbinnen zij functioneren, voelen de nood om hun impact te meten. Niemand stelt het nut of de bestaansredenen van universiteiten in vraag. Maar, meten is weten. VLIR heeft daarom een impactstudie besteld met als doel aan te tonen dat de impact van de Vlaamse universiteiten niet enkel vaag en theoretisch is, maar ook concreet en telbaar.

Biggar Economics, een Schots consultancybureau, heeft een systeem ontwikkeld om de impact van universiteiten te becijferen. Dat systeem werd doorheen heel Europa toegepast bij meer dan 50 individuele universiteiten alsook bij de universiteiten verenigd in koepelorganisaties zoals LERU, the Russell Group of Universities en the National Federation of University Medical Centres in the Netherlands.

Biggar Economics heeft berekend dat 1 euro investeren in de Vlaamse universiteiten een return heeft van minstens 6 euro voor de Vlaamse economie. Wanneer enkel naar de publieke investering in de universiteiten wordt gekeken, dan brengt 1 euro, 10 euro op voor de Vlaamse economie. Gerelateerd aan de Europese context brengt de investering van 1 euro zelfs 12 euro op voor de Europese economie. De impact is dus indrukwekkend.

De methode die werd gehanteerd is doordacht, maar berekent niet alles wat belangrijk is. Cijfers plakken op de unieke bijdrage van fundamenteel onderzoek is niet mogelijk. Het resultaat is dan ook een onderschatting.

De Vlaamse universiteiten vinden niet alleen de economische impact belangrijk. De universiteiten spelen een sleutelrol in de economische ontwikkeling, maar spelen daarnaast ook een cruciale rol als dragers van kennis en cultuur. Ze worden ingezet voor economische vernieuwing en democratische vooruitgang. De universiteiten voeden de maatschappij in een

langetermijnperspectief. Ze geven de maatschappij mee vorm. De impact kan in politieke context worden bekeken, waarbij de universiteiten de beleidsmakers wijzen op de impact van investeringen in universiteiten. Daarbij hoort de verantwoordelijkheid om middelen te voorzien om die impact te genereren.

Op 20 december 2017 vindt de voorstelling van de impactstudie plaats ter gelegenheid van het afscheid en pensionering van de VLIR-secretaris-generaal, prof. dr. Rosette S'Jegers. Tijdens het seminarie wordt ook een platform gegeven aan prof. dr. Vossesteyn die zijn Europees project *Relevance of Higher Education* komt voorstellen. In het kader van het project wordt gezocht naar beleidsinstrumenten die de impact van universiteiten verhogen. Er wordt bijzondere aandacht geschonken aan het maatschappelijk impact.

Prof. dr. Soete presenteert, vanuit bestuurdersperspectief, zijn lezing van de impactstudie.

De dag wordt afgerond met een panelgesprek waarin diverse belanghebbenden de kans krijgen om de implicaties van de resultaten van de impactstudie te verkennen.

De studie en de presentaties die tijdens het seminarie worden gegeven, zijn online beschikbaar en kunnen worden geraadpleegd via de VLIR-website:

■ www.vlir.be

IV

*Diversiteit
en sociaal beleid*

1. Registratie kansengroepen

Om een effectief diversiteitsbeleid te kunnen voeren, is het essentieel om zicht te hebben op de omvang van kansengroepen in de studentenpopulatie.

In 2016 werden binnen de VLIR gemeenschappelijke definities van kansengroepen geoperationaliseerd. Daarin werd ook het registratiesysteem verwerkt dat de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) opbouwde voor studenten met een functiebeperking. De afspraken werden verzameld in een *VLIR-Charter over de registratie van kansengroepen bij studenten*. Alle universiteitsbesturen engageerden zich om achtergrondkenmerken van studenten en kansengroepen te registreren.

In 2017 gaat een VLIR-VLHORA-werkgroep hiermee aan de slag: er worden afspraken gemaakt waaraan alle Vlaamse hogeronderwijsinstellingen (universiteiten en hogescholen) zich zullen houden. Ook wordt met de overheid overlegd om de registratiegegevens centraal bij te houden in de Databank Hoger Onderwijs (DHO). Er wordt afgesproken dat alle instellingen vanaf academiejaar 2018-2019 registreren via het afgesproken systeem. Vanaf 2020 zal men kunnen beschikken over vergelijkbare, duidelijke en betrouwbare cijfers voor Vlaanderen. Deze beleidsinformatie zal gebruikt worden om het diversiteitsbeleid te monitoren.

2. Charter grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag is een maatschappelijk thema. Alle organisaties, ook universiteiten, zijn vatbaar voor vormen van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag. Hoewel in alle hogeronderwijsinstellingen de wettelijke regelingen hierover geïmplementeerd zijn, vroeg minister van Onderwijs Hilde Crevits dat het hoger onderwijs een gezamenlijk draaiboek zou ontwikkelen met richtlijnen voor het voorkomen van, en omgaan met grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs. De vraag werd gesteld eind 2016, vóór #Me Too de sociale media domineerde.

Geïnspireerd door de verschillende procedures die in hogeronderwijsinstellingen in voege zijn, werkt in 2017 een VLIR-VLHORA-werkgroep aan een gezamenlijk project om de werking rond grensoverschrijdend gedrag te versterken.

De werkgroep komt tot 10 generische instructies ter versterking van het beleid. Het gaat om een leidraad voor het uitwerken of evalueren van instellingsspecifiek beleid rond grensoverschrijdend gedrag, met specifieke aandacht voor seksueel grensoverschrijdend gedrag. Deze instructies zijn gebaseerd op bestaande goede praktijken en ervaren lacunes en, kunnen door de hogeronderwijsinstellingen toegepast worden via de reeds bestaande kanalen. De instellingen kunnen de richtlijnen ook op metaniveau hanteren, als een handleiding voor het opstellen van een draaiboek.

Op die manier laten de richtlijnen voldoende ruimte voor de autonomie en de eigenheid van een instelling waardoor de verantwoordelijkheid voor een cultuur die grensoverschrijdend gedrag tegengaat toebehoort aan de instelling. Tegelijk zorgen de richtlijnen voor een voldoende onafhankelijke en ernstige behandeling van het thema.

V

Internationalisering

1. Staatsbezoek aan Denemarken

Aan het staatsbezoek van de Koning en de Koningin der Belgen aan Denemarken wordt deelgenomen door de rectoren van Universiteit Gent, Vrije Universiteit Brussel en Universiteit Hasselt. Op woensdag 29 maart 2017 heeft een academisch event plaats aan de Technical University of Denmark (DTU). Belgische en Deense rectoren, vicerectoren, vertegenwoordigers van koepelorganisaties en overheden, bezoeken DTU Skylab. 1500 m² aan ateliers en kantoorfaciliteiten staan gratis ter beschikking van de studenten. Skylab ondersteunt innovatie en ondernemerschap, waarbij de samenwerking tussen studenten, de bedrijfswereld en andere externe partners wordt bevorderd.

Aansluitend heeft een rondetafel plaats met als thema: *Higher Education, Challenges and Responses in facing the Diversity of our Societies*. In drie afzonderlijke groepen worden volgende topics besproken: *Striving for Excellence: fostering Social Entrepreneurship, Students with Special Needs and Profiles, Blended Learning*.

De academische lunch heeft plaats in aanwezigheid van Koningin Mathilde, Kroonprinses Mary en de minister-presidenten Rudy Demotte en Oliver Paasch. Tijdens de lunch worden, naast korte toespraken met als onderwerp *Sustainable Development and Innovation*, de conclusies van de academische rondetafels gepresenteerd.

2. Staatsbezoek aan India

Van 5 tot 11 november 2017 heeft het staatsbezoek van de Koning en de Koningin der Belgen aan India plaats. Twee steden worden aangedaan. Van 5 tot en met 8 november verblijft de delegatie in Delhi. Van 9 tot 11 november verblijft de delegatie in Mumbai. De voltallige delegatie bestaat uit 174 deelnemers, waaronder de rectoren van Universiteit Antwerpen, Vrije Universiteit Brussel, KU Leuven en Universiteit Hasselt. Op dinsdag 7 november 2017 wordt de voltallige academische delegatie ontvangen door de EU-delegatie in India. Op 8 november 2017 heeft het academisch event plaats: een rondetafel gevolgd door een academische lunch. De rondetafel start met een plenaire sessie. Aansluitend worden twee parallele sessies georganiseerd. De conclusies van de sessies worden door de rapporteurs gepresenteerd tijdens de lunch, in aanwezigheid van de Koningin.

3. Brexit

Donderdag 12 oktober 2017 reizen de rectoren, vicerectoren en beleidsmakers van de vijf Vlaamse universiteiten naar Londen op uitnodiging van Nic Van der Marliere, algemeen vertegenwoordiger van de Vlaamse regering in het Verenigd Koninkrijk. Samen met een delegatie Britse rectoren en universiteitsbestuurders bespreken zij er de Brits-Vlaamse samenwerking en de uitdagingen die met de nakende Brexit gepaard gaan.

Het is duidelijk dat er vandaag een sterke band bestaat tussen het Vlaamse en Britse hoger onderwijs. Studenten- en stafmobiliteit tussen beide landen groeien exponentieel, en op het vlak van onderzoek en ontwikkeling blijken Vlaamse en Britse academici nauw samen te werken in gezamenlijke projecten en publicaties. Een belangrijke vaststelling daarbij is dat een groot deel van deze uitwisselingen en coöperaties ondersteund worden door Europese fondsen en programma's. In beide landen blijkt de samenwerking tussen de universitaire wereld en het bedrijfsleven ook erg belangrijk voor de ontwikkeling van de innovatiecapaciteit in de economie. VLIR, FWO (Fonds Wetenschappelijk Onderzoek) en UUK (Universities UK) benadrukken in een gezamenlijke verklaring het grote belang van een blijvende samenwerking tussen beide landen.

VI

*Universitaire
ontwikkelings-
samenwerking*

Universitaire ontwikkelingssamenwerking schakelt versnelling hoger

Op 11 oktober 2014 treedt de huidige Belgische federale regering aan onder leiding van premier Charles Michel. Aan het politieke roer van het beleidsdomein Ontwikkelingssamenwerking komt minister Alexander De Croo te staan, die ervoor kiest het ontwikkelingsbeleid van België grondig te hervormen. Zijn ambitie is om zo veel mogelijk extra impact te genereren.

De hervormingen hebben een grote invloed op de werking van VLIR-UOS – de tak van VLIR die zich toespitst op universitaire ontwikkelingssamenwerking. Enkele belangrijke veranderingen zijn:

Naar een vijfjarenfinanciering

Vanaf 2017 financiert de federale overheid universitaire ontwikkelingssamenwerking via vijfjarenprogramma's. VLIR-UOS legde in 2016 voor het eerst een vijfjarenprogramma neer voor de periode 2017-2021. Dat programma wordt begin 2017 door minister De Croo goedgekeurd. Alle lopende projecten worden opgenomen maar, er is nog voldoende ruimte om de komende jaren te blijven werken met competitieve oproepen en om nieuwe projecten van start te laten gaan.

VLIR-UOS, de erkende actor

Om in aanmerking te komen voor die vijfjarenfinanciering laat de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD) alle actoren van de Belgische ontwikkelingssamenwerking screenen op prestatie (*fit for purpose*). VLIR-UOS behaalt met 3,33 op 4 een sterke score en ontvangt een erkenning om de komende tien jaar financiering te mogen blijven ontvangen. Eerder verwierf VLIR-UOS ook al het EFQM-kwaliteitslabel *Committed to Excellence*.

Minder landen

De beschikbare middelen meer geconcentreerd inzetten - dat is het basisidee waar de hervorming in de sector rond draait. Hiertoe wordt het aantal landen verminderd tot 31 Zuidlanden en binnen dat beperkt aantal landen moeten de ontwikkelingsinterventies zo goed mogelijk op elkaar afgestemd worden aan de hand van een Gemeenschappelijk Strategisch Kader voor elk land (zie verder). Ook VLIR-UOS vermindert hiertoe het aantal landen waarin de organisatie actief is.

Welke landen komen nog in aanmerking voor VLIR-UOS-financiering?

20 partnerlanden voor projectfinanciering

32 beurzenlanden

■ Afrika

Burundi, DR Congo, Ethiopië, Kenia, Marokko, Mozambique, Rwanda, Tanzania, Oeganda en Zuid-Afrika

Benin, Burkina Faso, Burundi, DR Congo, Ethiopië, Guinea, Kameroen, Kenia, Madagaskar, Mali, Marokko, Mozambique, Niger, Rwanda, Senegal, Tanzania, Oeganda, Zimbabwe en Zuid-Afrika

■ Azië

Cambodja, Filipijnen, Indonesië en Vietnam

Cambodja, Filipijnen, Indonesië, Palestijnse Gebieden en Vietnam

■ Latijns-Amerika

Bolivia, Cuba, Ecuador, Nicaragua, Peru en Suriname

Bolivia, Cuba, Ecuador, Guatemala, Haïti, Nicaragua, Peru en Suriname*

** Suriname komt enkel in aanmerking voor Reisbeurzen, voor de volledige periode 2017-2021.*

India komt enkel in 2017 in aanmerking voor Reisbeurzen.

Meer onderlinge Belgische samenwerking in de partnerlanden

Een ander onderdeel van de hervorming van de Belgische ontwikkelingssamenwerking is dat elke samenwerking met een partnerland in het Zuiden voortaan moet passen binnen het Gemeenschappelijk Strategisch Kader (GSK) van dat land. Een GSK is een document dat een contextanalyse bevat en een beschrijving van de prioriteiten voor de Belgische niet-gouvernementele ontwikkelingssamenwerking in een land, vertrekkende van de nationale ontwikkelingsprioriteiten. Opzet hiervan is om meer onderlinge samenwerking aan te moedigen en versnippering te vermijden.

In 2017 is er daarnaast per land voor het eerst een strategische dialoog georganiseerd – een dialoog over de voortgang van de respectieve landenprogramma's van de verschillende actoren per land. Jaarlijks worden de mogelijkheden voor samenwerking, complementariteit en synergie besproken, alsook of die mogelijkheden effectief voldoende benut werden of nog zullen worden benut.

Voor VLIR-UOS betekenen deze landenkaders het volgende: in alle nieuwe oproepen vraagt VLIR-UOS de indieners om hun projectvoorstel af te stemmen op de context- en probleemanalyse van het betrokken land, de landenstrategie van VLIR-UOS, en op de prioriteiten van het GSK. Daarnaast moedigt VLIR-UOS ook samenwerking met andere Belgische ontwikkelingsorganisaties aan, zoals ngo's.

Vernieuwing VLIR-UOS-portfolio

VLIR-UOS paste in 2016 zijn programmaportefeuille aan om beter tegemoet te kunnen komen aan de behoeften van de universiteiten en hogescholen in Vlaanderen en het Zuiden enerzijds, en anderzijds om het portfolio te vereenvoudigen, in de wetenschap dat alles vanaf 2017 via landenprogramma's zou worden georganiseerd.

Twee nieuwe interventietypes waarmee VLIR-UOS start, zijn de JOINT-projecten : Joint (Inter) national Academic Networking en Global Minds.

Verder smelten de Internationale Trainingsprogramma's (ITP's) samen met de Korte Opleidingsinitiatieven (KOI's) tot één interventietype ITP.

Focus op impact

In 2017 organiseert de Dienst Bijzondere Evaluatie een impactevaluatie van de Belgische Universitaire Ontwikkelingssamenwerking. Deze evaluatie kijkt enerzijds naar bursalen en anderzijds naar een voormalige Institutionele Universitaire Samenwerking (IUS) in Vietnam (Can Tho) en een aantal TEAM-projecten in Vietnam en Ethiopië. Ook projecten van de Franstalige zusterorganisatie, de *Académie de Recherche et d'Enseignement Supérieur* (ARES), worden geëvalueerd. Het eindrapport van deze evaluatie zal voorgesteld worden aan het parlement en is gepland voor de zomer van 2018. In zijn algemene werking zal VLIR-UOS voortaan ook zelf meer aandacht besteden aan monitoring en evaluatie, risicobeleid en aan impactevaluatie in het bijzonder.

Het volledig jaarverslag 2017 van VLIR-UOS is beschikbaar op de website:

■ <https://www.vliruos.be/en/documents/publications/568#vlir-uos-annual-reports>

VI

Financieel

1. Jaarrekening 2017

	VLIR	UOS	TOTAAL
Inkomsten			
Bedrijfsopbrengsten	1 504 592,67		1 504 592,67
Subsidies		31 851 756,13	31 851 756,13
Overige opbrengsten		4 315,00	4 315,00
Intresten uit fin. vaste activa		3,33	3,33
Andere financiële opbrengsten	14,27	106,38	120,65
Totaal inkomsten	1 504 606,94	31 856 180,84	33 360 787,78
Uitgaven			
Werkingskosten	210 063,53	603 273,17	813 336,70
Bezoldigingen	1 060 173,21	1 424 632,49	2 484 805,70
Afschrijvingen	4 237,42	29 390,90	33 628,32
Overige kosten	240 000,00	29 789 781,18	30 029 781,18
Bankkosten	470,83	2 421,78	2 892,61
Totaal uitgaven	1 514 944,99	31 849 499,52	33 364 444,51
Jaarresultaat	-10 338,05	6 681,32	-3 656,73

2. Begroting 2018

	VLIR	UOS	TOTAAL
Inkomsten			
Toelagen universiteiten	1 169 900		1 169 900
Subsidies Vlaamse overheid	40 000		40 000
Subsidies federale overheid		(*) 31 246 662	31 246 662
Overdrachten en verrekeningen	59 040	313 855	372 895
Overige opbrengsten			0
Totaal inkomsten	1 268 940	31 560 517	32 829 457
Uitgaven			
Secretariaatsvoorzieningen	11 000	24 228	35 228
Diensten en vergoedingen	86 390	490 792	577 182
ICT-kosten		70 681	70 681
Huur en onderhoud gebouwen		139 487	139 487
Verzekeringen	1 640	4 258	5 898
Onthaal en PR	28 830	78 973	107 803
Bezoldigingen	1 140 580	1 467 945	2 608 525
Afschrijvingen		121 725	121 725
Projectsubsidies aan HO-instellingen		29 161 378	29 161 378
Bankkosten	500	1 050	1 550
Totaal uitgaven	1 268 940	31 560 517	32 829 457

(*) Sinds 2017 is het jaarbudget dat VLIR-UOS van DGD (Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp) ontvangt, een variabel budget, gelet op de spreiding van jaarbudgetten over de vijf jaar van het vijfjarenprogramma 2017-2021. De variatie heeft te maken met de budgetspreiding over diverse jaren van de hieronder ressorterende individuele projectbudgetten.

1. Samenstelling VLIR-raad van bestuur en bureau der rectoren

op 31 december 2017

v.l.n.r.: Luc Sels, rector KU Leuven; Caroline Pauwels, rector Vrije Universiteit Brussel; Koen Verlaeckt, secretaris-generaal VLIR; Herman Van Goethem, rector Universiteit Antwerpen; Rik Van de Walle, rector Universiteit Gent; Luc De Schepper, rector Universiteit Hasselt

Raad van bestuur

voorzitter:

Herman Van Goethem,
rector Universiteit Antwerpen

ondervoorzitters:

Luc De Schepper,
rector Universiteit Hasselt;
Caroline Pauwels,
rector Vrije Universiteit Brussel;
Luc Sels,
rector KU Leuven

secretaris:

Rik Van de Walle,
rector Universiteit Gent

leden:

Tine Baelmans,
vicerector Onderwijsbeleid KU Leuven
Jan Danckaert,
vicerector Vrije Universiteit Brussel
Koen Debackere,
algemeen beheerder KU Leuven
Bart Heijnen,
algemeen beheerder Universiteit Antwerpen
Marie-Paule Jacobs,
beheerder Universiteit Hasselt
Mieke Van Herreweghe,
vicerector Universiteit Gent
Jeroen Vanden Berghe,
logistiek beheerder Universiteit Gent

vertegenwoordigers van de overheid:

Linda De Cock,
afgevaardigde departement Onderwijs &
Vorming;
Andreas De Leenheer,
afgevaardigde federaal Wetenschapsbeleid

vertegenwoordigers van VVS:

voorzitter van VVS
of zijn/haar vertegenwoordiger

Bureau der rectoren

voorzitter:

Herman Van Goethem,
rector Universiteit Antwerpen

ondervoorzitters:

Luc De Schepper,
rector Universiteit Hasselt;
Caroline Pauwels,
rector Vrije Universiteit Brussel;
Luc Sels,
rector KU Leuven

secretaris:

Rik Van de Walle,
rector Universiteit Gent

2. VLIR-werkgroepen

Onderwijs en Kwaliteitszorg

- Centrale IJkingstoetscommissie
- Interuniversitaire commissie
Niveautest opleiding arts
- werkgroep Kwaliteitszorg
- werkgroep Lerarenopleiding
- werkgroep Onderwijs
- werkgroep Opleidingsaanbod
- werkgroep Vluchtelingendossiers
- ad hoc werkgroep Engelse vertalingen

Onderzoek en Innovatie

- Gezaghebbend panel VABB-SHW
- werkgroep Doctoral Schools
- werkgroep EU Research
- werkgroep Onderzoek en innovatie
- werkgroep RDM (Research Data Management) en Open Science
- werkgroep Statuut Jonge onderzoekers
- werkgroep TTO (Tech Transfer Offices)
- werkgroep VLIR & CRef EU Research
- werkgroep Wetenschap, ethiek en integriteit
- ad hoc werkgroep Dual use
- ad hoc werkgroep
Wetgeving dierproeven

Beheer en Administratie

- commissie Financiële directeuren
- commissie Personeel
- werkgroep Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)
- werkgroep Internationale onderzoekers
- werkgroep Universitair beheer en administratie (UBA)
- ad hoc werkgroep Personeelsstatistieken

Diversiteit en Sociaal beleid

- werkgroep Gelijke kansen
- werkgroep SIDU
(Studieloopbaanbegeleiding)
- werkgroep SOVO
(Sociale voorzieningen voor studenten)
- ad hoc werkgroep
High Level Taskforce Gender

Internationalisering

- werkgroep Internationalisering

3. *Personeel VLIR*

op 31 december 2017

secretaris-generaal:

Rosette S'Jegers

beleidscel:

Bernadette Allaert,
coördinator Buitenlandse zendingen;
Marjoleine (Jo) Breda,
senior-beleidsmedewerker Diversiteit en Studentenbeleid;
Daniëlle Gilliot,
senior-beleidsmedewerker Onderzoek en Innovatie;
Isabelle Melis,
beleidsmedewerker Onderwijs;
Nele Robberechts,
beleidsmedewerker Onderzoek;
Els Titeca,
beleidsmedewerker Universitair beheer;
Steven Van Luchene,
senior-beleidsmedewerker Kwaliteitszorg en Internationalisering

secretariaat en ondersteuning:

Joachim Van Haver,
financieel verantwoordelijke – personeelsadministratie;
Lies Vander Straeten,
administratief en financieel medewerker;
Mieke Vanderstappen,
directiemedewerker

COLOFON

Het Jaarverslag 2017 van de Vlaamse Interuniversitaire Raad is gepubliceerd in elektronische versie en is als download beschikbaar op de website: www.vlir.be.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Koen Verlaeckt, secretaris-generaal

Vlaamse Interuniversitaire Raad
Ravensteingalerij 27 - bus 6, 1000 Brussel, T +32 (0)2 792 55 00, administratie@vlir.be, www.vlir.be

D/2018/2939/2